

انسان در معرض فراموش شدن

احمدغلامی

کلمات همچون آدم‌ها سوسیه‌های تاریک خود را دارند. یکی از این کلمات پایداری (persistence) است که هم می‌تواند به معنای مقاومت باشد و هم چیزی که باید در برابر آن مقاومت کرد و به آن دچار نشد. بازرس زاور در رمان «بینوایان» را به‌ خاطر داریم، دولتمردی که در دستگیری ژان والژان بینوا چنان پافشاری می‌کند که دست آخر، هم خودش از این پایداری غیرمنطقی و لجوجانه به تگ می‌آید و هم خواننده. بازرس زاور، مفتون انجام وظیفه یا دقیق‌تر، به‌تعبیر اندیشمند معاصر ربکا کامی، گرفتار سویهٔ تاریک پایداری است. ربکا کامی در مقاله‌ای با عنوان «علیه تاب‌آوری» (Against Resilience) سویهٔ تاریک این کلمه را بر ملا می‌کند. او باور دارد که مفهوم رادیکال پایداری به معنای ایستادگی و مقاومت را جریان نئولیبرال دستکاری کرده و منحرف ساخته است؛ به‌گونه‌ای که پایداری دیگر چیزی بر موانع یا پیروزی بر سختی‌ها و بلايا نیست. پایداری دیگر مترادف طاقت، ثبات قدم یا تاب‌آوری نیست. پایداری سخت‌کوشی، پشتکار و پیکاری یا انضباط هم نیست. تاب‌آوری نئولیبرال فاقد آن آرامش و وقار و ثبات خاطر است. این پایداری، لجاجت و یکدندگی است. همه کتاب درخشان «قول» دورنمات را به یاد داریم که براساس آن فیلمی با نقش آفرینی جک نیکلسون ساخته شده است. او با تصمیمی رادیکال برای احقاق حق و کشف یک جنایت دست‌به‌کار می‌شود اما آنچه او را از مسیر اصلی‌اش باز می‌دارد، دستکاری در پایداری و ثبات قدم است که به یک فرضیهٔ شخصی تنزل می‌یابد. بسیاری از دولتمردان نیز به این وضعیت دچارند؛ برای خدمت به خلق، جذب دستگاه‌های دولتی می‌شوند اما در نهایت دچار پایداری در حفظ منافع خود شده‌اند. بگذریم از اینکه دیگر کمتر کسی برای مردم به دولت می‌پیوندد.

یادداشت

چشم‌انداز نظم منطقه‌ای پس از خروج آمریکا

سیدحسین موسوی

رئیس مرکز مطالعات استراتژیک خاورمیانه

ارزیابی بیش از سه دهه حضور نظامی آمریکا در غرب آسیا، اکنون حاکی از آن است که دیگر این حضور به ارتقا، امنیت منطقه، ثبات و صلح خاورمیانه نتهت‌ها کمک نمی‌کند، بلکه باعث افزایش تنش‌ها و جنگ‌های بیشتر در منطقه خواهد شد. شاید زمان آن رسیده باشد که به این حضور پایان داده شود. در ششم آگوست ۲۰۲۶، در محله فاین‌افزر مقاله‌ای به قلم مایکل فاکس، از مقامات سابق در دولت بایدن، منتشر شد که حاکی از آن بود که حضور آمریکا به ارتقای امنیت کمکی نمی‌کند و حتی وجود آنها در کشورهای میزبان نیروهای آمریکایی و همچنین پایگاه‌های نظامی و تأسیسات حیاتی آن در منطقه را به هدفی هزینه‌بر و مستقیم تبدیل کرده است. او می‌نویسد: «هزینه مداخله آمریکا پس از ۱۱ سپتامبر تقریباً هشت تریلیون دلار بوده است، در طول سالیان در جنگ‌های خاورمیانه سه میلیون آمریکایی شرکت داشته‌اند، در آن ۱۵ هزار پرسنل نظامی و پیمانکار آمریکایی کشته شده و ۱٫۸ میلیون نفر نیز دچار معلولیت‌های مختلف شده‌اند. در عین حال مردم در منطقه هم بهای سنگینی پرداخته‌اند و در این راه بیش از ۹۴۰ هزار نفر کشته داده‌اند. همچنین میلیون‌ها نفر نیز به دلیل هرج‌ومرج‌های ناشی از این مداخلات، به اشکال مختلف جان خود را از دست داده‌اند و بیش از ۳۸ میلیون نفر آواره شده‌اند. این نویسنده، از دولت‌های متوالی در آمریکا برای این اوضاع خواستار خروج کامل نیروهای آمریکایی از خاورمیانه پس از پایان جنگ با ایران است. فاکس استدلال می‌کند جنگ اخیر با ایران ثابست می‌کند که حضور نظامی آمریکا به خاطر محافظت از متحدان واشینگتن در خلیج فارس نیست؛ بنابراین پیشنهاد می‌دهد ترتیبات امنیت منطقه‌ای باید به رهبری خود کشورهای منطقه تأمین شود.

شنبه ۱۱ مهر ۱۴۰۵	
۲۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۸	
۳ اکتبر ۲۰۲۶	
سال بیست‌وسوم	
شماره ۵۲۹۰	
۴۰ هزار تومان	
۱۲ صفحه	

در «شرق» امروز می‌خوانید: دیدار محرمانه مقام‌های سوریه و حزب الله در ترکیه • کولاژی ناپخته از چند موقعیت آیتمی • ازدواج کودکان در کالیفرنیا ممنوع شد • دیدار با کافکایی دیگر

«شرق» در گزارشی، سناریوهای پیش‌روی آمریکا و اسرائیل را علیه ایران واکاوی می‌کند

ساعت پنهان تنش

مالک مصدق؛ در روزهایی که بخش قابل‌توجهی از اخبار و گزارش‌ها بر آرایش نظامی آمریکا، اظهارات دونالد ترامپ و احتمال بازگشت رویارویی مستقیم با ایران متمرکز شده، شاید مهم‌ترین خطای تحلیلی آن باشد که زمان‌بندی احتمالی یک درگیری جدید را صرفاً بر اساس تقویم سیاسی واشینگتن تعریف کنیم. در این چارچوب، انتخابات میان‌دوره‌ای آمریکا به‌عنوان نقطه عطف تحولات معرفی می‌شود؛ حال آنکه بر مبنای این فرض تحلیلی، متغیر تعیین‌کننده ممکن است نه در واشینگتن، بلکه در تل‌آویو قرار داشته باشد. پیش از انتخابات کنگره آمریکا، انتخابات کنست اسرائیل قرار دارد که در منطق این تحلیل، برای بنیامین نتانیاھو صرفاً یک رقابت سیاسی معمول نیست، بلکه می‌تواند با سرنوشت سیاسی او گره بخورد. از همین منظر، هرچه احساس خطر شکست در اردوگاه نتانیاھو افزایش یابد، انگیزه برای تغییر ناگهانی معادلات امنیتی و سیاسی نیز ممکن است بیشتر شود. در چنین سناریویی، جنگ نه لزوماً به‌عنوان هدف نهایی، بلکه می‌تواند به‌عنوان ابزاری برای تغییر دستور کار سیاسی، ایجاد فضای امنیتی و حتی به تعویق انداختن یک فرایند

گزارش «شرق» از تلاش شرکت‌های هواپیمایی برای بقا و صدور یک بخشنامه سختگیرانه که صنعت هوایی را زیر فشار مضاعف گذاشته است

بازنشستگی اجباری زنان در ایرلاین‌ها

صفحه ۴

شرق

گفت‌وگو با فریده گلبو، رمان‌نویس و پژوهشگر

روشنفکری یعنی دیدن ناهنجاری‌های جامعه

این گفت‌وگو در صفحه ۱۱ بخوانید.عکس: مهرداد تاجی شرق

یادداشت

چرا جنگ پایان نمی‌گیرد؟

مهرداداحمدی‌شیخانی

آکادمیک کشورمان همین ضرورت را دلیلی می‌داند که می‌شد با آمریکا مذاکره کرد و به توافق رسید که چون آنها به ایران برای کنترل چین و روسیه نیاز دارند، می‌توانستیم با مذاکره به توافقی برسیم که شریک آمریکا در این کنترل شویم. مشکل اما اینجاست که نه در استراتژی برزنسکی و نه در سوابق تمدن غرب، کشوری مثل ایران هیچ‌وقت شریک محسوب نمی‌شود، بلکه سهم و مایملک به حساب می‌آید و اصلاً در طرح برزنسکی هیچ اشاره‌ای به اینکه ایران هم کشوری است و مردمانی دارد و برای خود صاحب‌شان است، نشده، بلکه همچون یک بزهوت تصویر شده که هرکس زودتر به آن برسد، صاحبش می‌شود.

۲. کیسینجر نیز در استراتژی خود که بر اساس تحلیل توانایی هسته‌ای ایران است، از این می‌گوید که هر نوع امکان غنی‌سازی که ایران داشته باشد، در هر

یادداشت

آزمون در سایه بحران

کنکور ۱۴۰۵؛ چالش‌های ساختاری سنجش و پذیرش

امیرعباس میرزاخانن

تکثیر کرد. علاوه بر آن، نه‌تنها هزینه‌های تحصیلی خانواده‌ها مهار نشد، بلکه بازاری کم‌سابقه و پرهزینه در حوزه کتب و خدمات تشریحی شکل گرفت؛ تجاری‌سازی فراگیری که به گواه کارشناسان، شکاف میان داوطلبان مدارس برخوردار و مناطق کم‌برخوردار را بازتولید می‌کند. این در حالی است که تفاوت در شیوه‌های تصحیح امتحانات تشریحی نهایی و دغدغه‌های مربوط به امنیت حوزه‌ها، کماکان سؤالات کارشناسی بی‌پاسخی را در مسیر عدالت آموزشی باقی گذاشته و حذف هم‌زمان زیرگروه‌ها نیز بر سردرگمی انتخاب‌رشته افزوده است.

کنکور ۱۴۰۵ آزمونی سرنوشت‌ساز برای بازنگری در سیاست‌های سنجش کشور است. داوری درباره نتایج امسال نیازمند نگاهی همه‌جانبه به عملکرد وزارت آموزش و پرورش، سازمان سنجش و مراجع سیاست‌گذار است؛ نهادهایی که ضروری است سازوکارهای خود را با واقعیت‌های زیسته و تکنه‌های داوطلبان تطبیق دهند. تا زمانی که دشواری‌های نامتعارف آزمون‌ها اصلاح نشود، توزیع ظرفیت‌ها بر مدار شایستگی و انصاف بازتعریف نگردد و اصرار بر مدل‌های آزمون‌نشده جای خود را به رویکردهای سنجیده‌تر ندهد، این چرخه، خروجی پایداری برای ارتقای سرمایه انسانی و نگهداشت نخبگان کشور نخواهد داشت.

سطحی که باشد، یعنی توانایی ساخت تسلیحات اتمی؛ لذا باید به هر طریق ممکن و حتی حمله نظامی، جلوی این توانایی را به‌صورت مطلق گرفت و سقف زمانی آن را سال ۲۰۱۳ اعلام می‌کند که اگر از آن بگذرد، ایران به درجه‌ای از توانایی می‌رسد که دیگر نمی‌توان سد راهش شد.

۳. دیک چنی در سال ۲۰۰۳، کنترل ایران را برای کنترل جهان یک ضرورت غیرقابل چشم‌پوشی اعلام می‌کند و هدف از حمله به عراق را آماده‌سازی مقدمات برای تصرف ایران اعلام کرده است؛ همان که دو سال بعد، تونی بلسر هم می‌گوید حمله به عراق درختی بود که میوه‌هایش را در ایران بلوریم چید.

۴. جورج دبلیو بوش پسر، رئیس‌جمهور اسبق آمریکا، بعد از وقایع ۱۱ سپتامبر، با آنکه ۱۵ نفر از ۱۹ نفری که آن عملیات را رقم زدند و رهبرشان بن‌لادن، همگی اهل عربستان سعودی بودند، عراق، ایران و کره شمالی را محور شرارت اعلام کرد و نه عربستان را و پس از تصرف افغانستان، با حمله به عراق، نابودی اولین کشور از سه‌کشور اعلام‌شده را آغاز کرد. در سال ۲۰۰۷ نیز وسلی کلارک که فرمانده ارتش آمریکا در اروپا بود، اعلام کرد پنتاگون طرح حمله به هفت کشور را آماده کرده که یکی از آنها ایران است و به شش کشور از این هفت کشور حمله شده، غیر از ایران که حمله به ایران هم سرانجام عملیاتی شد.

۳۳ ادامه در صفحه ۵

ناشی از بحران ماه‌های اخیر تلاش کرده و تراز علمی کسب کرده، هنگام رقابت بر سر صندلی‌های پرمقاضی با دیواری بلند از ظرفیت‌های اختصاص‌یافته روبه‌رو می‌شود؛ وضعیتی که انباشت حس تبعیض و افت انگیزه داوطلبان آزاد را در پی دارد. این چالش‌ها با نحوه اجرای مصوبات اخیر پیرامون «تأثیر قطعی معدل» تشدید شده است. سیاستی که ابتدا با هدف مهار تب کنکور و کاهش وزن آزمون تستی به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید، در عمل استرس داوطلب را در طول دوره‌های تحصیلی متوسطه

تکثیر کرد. علاوه بر آن، نه‌تنها هزینه‌های تحصیلی خانواده‌ها مهار نشد، بلکه بازاری کم‌سابقه و پرهزینه در حوزه کتب و خدمات تشریحی شکل گرفت؛ تجاری‌سازی فراگیری که به گواه کارشناسان، شکاف میان داوطلبان مدارس برخوردار و مناطق کم‌برخوردار را بازتولید می‌کند. این در حالی است که تفاوت در شیوه‌های تصحیح امتحانات تشریحی نهایی و دغدغه‌های مربوط به امنیت حوزه‌ها، کماکان سؤالات کارشناسی بی‌پاسخی را در مسیر عدالت آموزشی باقی گذاشته و حذف هم‌زمان زیرگروه‌ها نیز بر سردرگمی انتخاب‌رشته افزوده است.

کنکور ۱۴۰۵ آزمونی سرنوشت‌ساز برای بازنگری در سیاست‌های سنجش کشور است. داوری درباره نتایج امسال نیازمند نگاهی همه‌جانبه به عملکرد وزارت آموزش و پرورش، سازمان سنجش و مراجع سیاست‌گذار است؛ نهادهایی که ضروری است سازوکارهای خود را با واقعیت‌های زیسته و تکنه‌های داوطلبان تطبیق دهند. تا زمانی که دشواری‌های نامتعارف آزمون‌ها اصلاح نشود، توزیع ظرفیت‌ها بر مدار شایستگی و انصاف بازتعریف نگردد و اصرار بر مدل‌های آزمون‌نشده جای خود را به رویکردهای سنجیده‌تر ندهد، این چرخه، خروجی پایداری برای ارتقای سرمایه انسانی و نگهداشت نخبگان کشور نخواهد داشت.

کالینینگراد بار دیگر به حساس‌ترین نقطه تنش نظامی روسیه و ناتو تبدیل شده است

هشدار هسته‌ای پوتین

۵
--

برگزیده‌ها

متولدان دو دهه، از ناامنی شغلی، دشواری پیداکردن کار و ترس از تعدیل در میانه مسیر شغلی می‌گویند

متولدان دهه‌های ۶۰ و ۷۰ هنوز نگران کار

۱۰

چهار روایت از یک نشست راهبردی؛ فعالان سیاسی و پزشکان درباره تفاهم‌نامه اسلام‌آباد چه گفتند؟

«یک گام به پس دو گام به پیش» برای نجات تفاهم‌نامه

۲
--

ماموریت نیروهای آمریکایی در عراق رسماً پایان یافت

بیم‌و امید در بغداد

۵
--

از «تورم صفر» برای ۹٫۶ میلیون تهرانی تا پرداخت ماهانه به مادران

شهر زیر بار وعده‌های بی‌عدد

۹
--

نکاهی به انتخاب فیلم ایرانی برای معرفی به نودوهمین دوره جوایز اسکار

راه‌پریچ‌وخم سینمای ایران تا اسکار

۸
--

وضعیت عبور از هرمز عادی یا غیرعادی؟

یادداشتی از بویا نعمت‌اللهی

۱۲

دنیای این روزهای ما

«بی»

رامین خسروخوار

در دنیای این روزهای ما، گاه تاریخ نه با فریاد، بلکه با سکوت سخن می‌گوید؛ نه با آنچه گفته می‌شود، بلکه با آنچه از گفتش پرهیز می‌کنیم. گاه یک واژه کافی است تا حال روزگار را روایت کند؛ واژه‌ای کوتاه، اما سنگین؛ کوچک، اما گسترده. شاید این روزها نوبت «بی» باشد؛ دو حرف ساده که وقتی بر شانه واژه‌ای می‌نشیند، چیزی را از آن کم می‌کنند؛ چیزی که گاه یک معناست و گاه یک زندگی. «بی» در زبان، نشانه نبودن است؛ ولی در زندگی، هر نبودنی به معنای تهی‌بودن نیست. گاه چیزی هست، اما آنچه باید باشد، نیست. چراغ روشن است، اما راه پیدا نیست؛ صدا بسیار است، اما سخن انسک؛ حرکت فراوان است، اما مقصد کم. شاید بسیاری از گرفتاری‌های ما نه از نداشتن، بلکه از درست‌ندیدن و درست به کار نگرفتن داشته‌هاست. در این جهان شتابزده، فاصله میان دانستن و عمل‌کردن، میان دیدن و فهمیدن و میان شنیدن و توجه‌کردن، بیشتر شده است. خبرها می‌رسند و می‌گذرند؛ هشدارها گفته می‌شوند و فراموش می‌شوند…

۳۳ ادامه در صفحه ۵

تشکر و عذرخواهی

گرچه از دست دادن هر عزیزی سخت است به‌ویژه اگر ناگهانی و غیرمنتظره باشد، ولی مرگ حق است و هیچ کس را گریزی از آن نیست. به همین دلیل همدردی با بازماندگان درگذشتگان، سنتی پایدار و رسمی فراگیر است و نشانه‌ای از تداوم حیات و همبستگی اجتماعی است و درک و هضم مرگ عزیزان را قابل تحمل می‌کند و از عوارض روحی و روانی آن می‌کاهد.

گرچه در شرایط کنونی و با وجود مشکلات فراوان جامعه، ترجیح دادیم که از نشر خبر درگذشت خواهر بزرگترم «معصومه عبیدی» اجتناب کنیم ولی لطف دوستان به گونه دیگری رقم زد. اکنون وظیفه خود می‌دانم که مراتب سیاست بی‌یکران خودم و بازماندگان را از ابزار همدردی و لطف سروران گرمی و دوستان و آشنایان و اقوام ابراز دارم و از اینکه امکان عرض ادب حضوری نسبت به تک‌تک آنان فراهم نیست، بوزش می‌خواهم و آرزو می‌کنم که تبریک‌گوی خبرهای خوش به یکدیگر باشیم.

عباس عبیدی